

Herkomst

De Japanse notenboom boom (ginkgo biloba) is de oudste boomsoort ter wereld, hij was er al in het Mesozoïcum, (248 tot 65 miljoen jaar geleden) en is in al die jaren onveranderd gebleven. Dat hij een levend fossiel genoemd wordt, is dus wel te begrijpen. De boom kwam destijds op het noordelijk halfrond algemeen voor. Rond het begin van de jaartelling verdween hij echter uit Europa. De eerste Europeaan die de ginkgo beschreef, was de Duitse arts Engelbert Kaempfer. Hij werkte voor de V.O.C. en maakte dus verre reizen. Altijd nam hij zaden en stekken mee naar huis, want hij was zeer geïnteresseerd in bomen. Kaempfer vond de ginkgo in Japan.

Rond 1730 plantte men een zaadje uit de door hem meegebrachte voorraad in Utrecht in de oude Hortus. Dat is een mannelijk exemplaar, hoewel er een vrouwelijke tak op geënt is. Die tak kleurt in de herfst twee weken later, een merkwaardig gezicht, want de groene bladen van de ginkgo worden dan felgeel. En die boom in Utrecht staat er nog steeds, want ginkgo's kunnen ongelooflijk oud worden. De oudste (drie duizend jaar oud) staat in China, maar de hoogste en meest opzienbarende ginkgo vind je in Zuid-Korea. Dit bijzondere exemplaar staat in de tuin van de Yon Mun-tempel en is 60 meter hoog. De stam heeft een doorsnede van 4,50 meter en zijn leeftijd wordt geschat op 1100 jaar.

Eigenschappen

De ginkgo is ook in biologisch opzicht een bijzondere boom, omdat hij tweehuizig is: er zijn vrouwtjesbomen en mannetjesbomen. Nu zijn er

wel veel minder vrouwelijke exemplaren, maar dat komt omdat de vruchten (van de vrouwtjes dus) een heel vieze geur verspreiden en daarom worden alleen mannelijke bomen geplant. Deze vruchten (zaden) zijn abrikoosvormig en daar heeft de ginkgo ook zijn naam aan te danken: in het Chinees "yin hsing" of "ya chio" en dat betekent "zilver abrikoos". De naam werd door Japan overgenomen en veranderde daar in "gin-nan" en "ichc", wat "eendenvoetboom" betekent. En dat verwijst weer naar de bladeren die doen denken aan de zwemvliezen van een eend.

En dan is de ginkgo ook nog eens ongelooflijk taai. Hij is de boom die geen krimp geeft bij welke graad van luchtvervuiling dan ook, sterker nog: er stonden twee ginkgo's in Hiroshima toen in 1945 de atoomboom ontplofte op een paar honderd meter afstand. Hoewel de bomen verbrandden, ontsproten ze toch weer en een ervan wordt "de drager van hoop" genoemd. In heel Japan wordt de Japanse notenboom vereerd. De boom is een symbool van hoop, liefde, tijdsloosheid en onveranderlijkheid.

Bijzonderheden

De ginkgo heeft meer bijnamen: Japanse tempelboom (omdat hij in tempels gekweekt werd), geheugenboom (er worden medicijnen van gemaakt) en in Duitsland Goetheboom, omdat Goethe er een prachtig gedicht over maakte. De ginkgo's worden wereldwijd bij miljoenen gekweekt, omdat men goede zaken doet met werkelijk alle onderdelen van deze boom. Preparaten van bladeren, zaden en schors zouden goed zijn tegen ademhalingsproblemen, slapeloosheid, geheugenverlies, MS, blaas- en nierproblemen, gehoorverlies, huidziekten, angstaanvallen en dementie. De medische wetenschap staat hier sceptisch tegenover, maar er gaan miljoenen om in de verkoop van preparaten van ginkgo's. Het is echter niet aan te raden zelf aan de slag te gaan, want er is ook sprake van een zekere giftigheid van zowel bladeren als zaden.

Uiterlijk

Het blad van de ginkgo is ook merkwaardig: het zijn eigenlijk opgerolde naalden met bladmoes ertussen. De ginkgo is dan ook een soort tussenvorm tussen loofboom en conifeer. De vruchten zijn geel en rond en verkleuren oranje. De zaden (die in het stinkende, rottende omhulsel zitten) zijn al in Japan beschreven vanaf 1500 en werden toen gegeten als lekkernij bij de theeceremonie. Ook tegenwoordig kun je in Japan geroosterde ginkgozaden eten als hapje bij de borrel.

Tot slot

Al met al een heel bijzondere boom deze ginkgo biloba en een exemplaar van deze soort in ons park, is toch iets om trots op te zijn. De boom is geschonken door de gemeente in 2007, maar het zal toch nog wel even duren voordat hij gaat bloeien, want ginkgo's bloeien pas vanaf hun twintigste jaar. U kunt hem vinden tegenover nummer 31A in het park.

